

NUMMER 2

PRIJS €4,95

to Be

Tijdschrift dat met je meeleeft

HELP!

Wat zeg ik als iemand
is overleden?

HET VERDRIET VAN
JONGE OUDERS

Gothic

AANBIDDERS
VAN DE DOOD?

RAMP 10

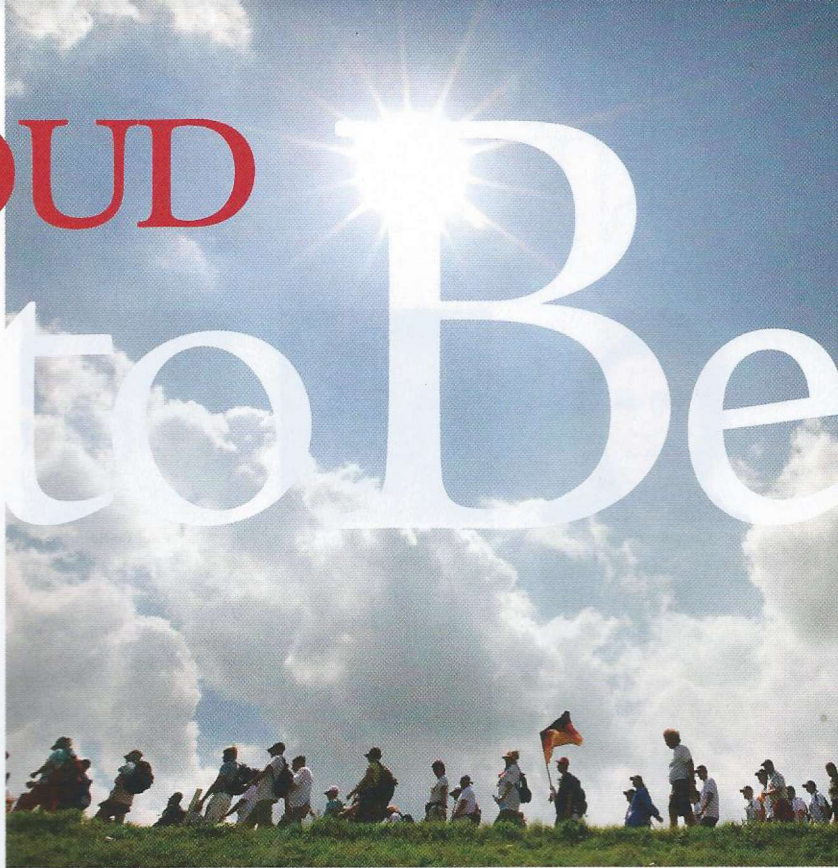
Janneke overleefde
een vliegtuigcrash

JULIA SAMUEL
VECHT VERDER

INHOUUD

to Be

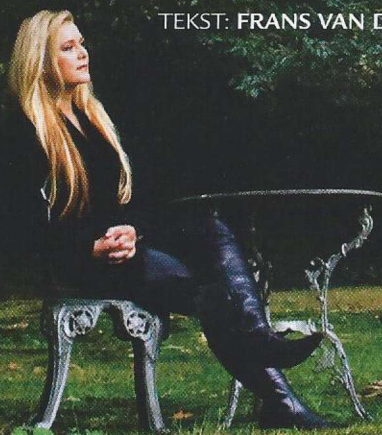

VAN DE HEMEL NAAR DE HEL EN WEER TERUG

Zelden zal het bestaan van een glamouurlady zo hardvochtig zijn aangetast als dat van Julia Samuel. De gelauwerde televisiepresentatrice en zakenvrouw had de regie over haar stralende leven stevig in handen. Totdat levensbedreigende ziektes haar tot aan de drempel van de hemelpoort voerden. Ze brak resoluut met haar televisiecarrière. Nu deelt ze muskietennetten uit in Afrika.

Julia Samuel vecht verder

TEKST: FRANS VAN DER BEEK FOTOGRAFIE: HÉLÈNE WIESENHAAN

A woman with long, wavy blonde hair is leaning against the trunk of a tree in a forest. She is wearing a black top and has her hands clasped in front of her. The background is a soft-focus green forest.

‘Ik denk werkelijk dat de dood
fantastisch mooi is. Wat er daarna
gebeurt, moet volkomen rustig
en vredig zijn’

Julia Samuel

Julia Samuel woont alleen in een fraai landhuis bij het Belgische Brasschaat. Een paradijselijk oord met een juweel van een tuin, waar in de hoek een voormalig vogelverblijf wordt verbouwd tot een riant kantoor. Je vraagt je meteen af: waar doet ze het van? Zo lucratief is het presenteren van televisieprogramma's nou toch ook weer niet. Bovendien reist ze vier tot zes maanden per jaar door Afrika. Wat blijkt? Julia is niet alleen een beauty van de buis (en van een blootreportage in Playboy), maar ook een hardwerkende zakenvrouw die twee of drie banen tegelijkertijd heeft. Ze is mede-eigenaar van een tandheelkundig instituut in Amsterdam, heeft een eigen filmproductiebedrijf en was fortuinlijk in de handel in vastgoed. 'Als je een fijne neus ontwikkelt voor het kopen van panden die worden opgeknapt en doorverkocht, dan kun je daar heel veel geld mee verdienen', vertelt ze met een glimlach. 'Daardoor was ik op mijn veertigste al financieel onafhankelijk. Dat heb ik nooit aan de grote klok willen hangen. Zo weten ook heel weinig mensen dat ik films heb gemaakt met een première in Tuschinski, zoals Cadans waarmee ik de Golden Camera Award in New York, een prijs in Chicago en de Prix de Rome in de wacht heb gesleept. Ik heb daar altijd mijn mond over gehouden. Een soort bescheidenheid die waarschijnlijk in mijn Indonesische genen zit, want ik houd er niet zo van mezelf op de schouder te slaan. Toch, als ik nu terugkijk, kan ik zeggen dat ik dat toch maar mooi heb geflikt. Ik heb er geen spijt van dat ik het nooit naar buiten heb gebracht, al heb ik daar tegenwoordig wat minder moeite mee. Mijn laatste productie was een documentaire in opdracht van de World Health Organisation en die ging natuurlijk over Afrika. Die is uitgezonden door Channel 4 in Engeland en daarna de hele wereld over gegaan.'

DE KROON OP JE LEVEN

In 2001 kreeg Julia keelkanker, daarna volgde borstkanker. Als klap op de vuurpijl werd ze op het nippertje gered van een zware malaria-aanval die haar fysiek volkomen sloopte. Ze onderging menige operatie. 'Toen ik kanker kreeg, zette dat mijn leven volledig op z'n kop. Ik dacht: dit is het einde. Ik kreeg ook uitzaaingen. Dat was heel naar en ook spannend. Nu is alles onder controle, maar ik heb een nogal agressieve vorm van kanker die elk moment weer de kop kan opsteken. Dat blijft de rest van mijn leven als een zwaard van Damocles boven mijn hoofd hangen, maar ik kan daar steeds beter mee omgaan. Chemotherapie kan niet garanderen dat deze vorm van kanker niet terugkomt, dus heb ik in overleg met mijn oncoloog besloten om de ziekte aan te pakken met bestraling, operaties en medicamenten. Ik ben nogal een controlefreak. Als je dan iets krijgt waar je niets over te zeggen hebt, geeft dat een gevoel van machteloosheid. Bang voor de dood ben ik niet. Ik ga zelfs zover dat ik

zeg: de dood is de kroon op je leven. Ik denk werkelijk dat de dood fantastisch mooi is. Wat er daarna gebeurt, moet volkomen rustig en vredig zijn.'

HELEMAAL NIETS

'Op mijn vijftiende heb ik een heel zwaar sportongeluk gehad. Bij een turnwedstrijd synchroon springen aan de ringen had ik het gevoel: wij gaan dit winnen. Dat moet je niet denken, want dan verlies je je concentratie. Daardoor greep ik mis. Ik maakte de afsprong te vroeg en kwam naast de mat op mijn rug terecht. Van wat er daarna gebeurde weet ik niets meer. Ik heb mezelf daar toen zien liggen stuiptrekken. Wat ik toen voelde was een heerlijke rust. Er was niets, helemaal niets. Door het gedrang van de mensen om mij heen kwam ik weer bij bewustzijn, terwijl ik dat niet wilde. Ik wilde niet meer terug. In de ziekenwagen vroegen ze me hoe ik heette en dat wist ik niet. Mijn benen kon ik ook niet meer bewegen. Het was heftig. Dat beeld waarbij ik mezelf zag liggen en de rust die dat gaf, dat beeld raak ik nooit meer kwijt. Sindsdien weet ik dat de dood niet erg is. Daarmee wil ik niet zeggen dat je jezelf van het leven kunt losmaken. Die macht heb je niet over jezelf. Wanneer je op een natuurlijke wijze doodgaat, dan is het je tijd. Maar wanneer je jezelf van het leven beneemt en denkt dat het dan allemaal voorbij is, maak je een enorme vergissing. Dat is niet zo. Dan ben je nog steeds hier. Ik heb een geliefde gehad die het leven niet meer aankon. Hij was een superintelligente filosoof en socioloog die dacht dat hij de wereld kon verbeteren. Toen bleek dat dit niet lukte, werd hij depressief. Hij heeft zich verhangen. Ik was daar heel erg kwaad over. Hij wist hoe ik over het leven denk en hoe belangrijk het voor mij is. Ik vond het zo ontzettend stom wat hij had gedaan dat ik niet eens naar zijn begrafenis ben gegaan. Jaren later had ik een gesprek met Char. Nu kun je over haar zeggen wat je wilt, maar zij zei op een gegeven moment: 'Arnaldo'. Ik schrok vreselijk, want ik heb nooit met iemand over hem gesproken en opeens noemde zij zijn naam. Ze zei: 'Hij heeft zich opgehangen en daarmee een grote vergissing begaan. Hij dacht dat hij daarmee rust zou krijgen en dat was niet zo.' Ik dacht: zie je wel! Jij kunt niet naar de dood, de dood kan wel naar jou.'

PITBULL

'Mijn leven bestaat uit gigantische contrasten: van de hemel naar de hel en omgekeerd. Van luxe naar de stront in Afrika. Die scherpe kanten van het leven openen je ogen. Wat onbenullig is, wordt nog onbenulliger en wat belangrijk is, nog belangrijker. Denk niet dat ik hier op een houtje ga bijten omdat ik in Afrika met stervende kinderen in mijn armen sta. Ik voel me niet schuldig als ik een dure rode wijn drink waar ik wel vijftientig muskietennetten van kan kopen. Nee. Ik geniet van mijn leven, maar denk niet dat het me in de schoot is geworpen. Ik heb er keihard

A close-up portrait of Julia Samuel, a woman with long, wavy blonde hair, looking slightly to the right with a thoughtful expression. She is wearing a dark top. The background is dark and out of focus.

Julia Samuel

‘Denk niet dat ik hier op
een houtje ga bijten
omdat ik in Afrika met
stervende kinderen in
mijn armen sta’

'Ik kan me vreselijk ergeren
aan mensen die mijn
werk als een avontuur
zien en zeggen:
'Dat zou ik ook wel willen.
Nou, doe dat dan!'

Julia Samuel

voor moeten werken. Maar ik denk wel eerst heel goed na over wat ik doe. Dat begint met heel kleine dingen, zoals naar de tandarts gaan en vragen om witte vullingen. 'Kan niet', zei hij. Wat nou, kan niet! In Amerika doen ze niet anders, dus ik ben naar Amerika gegaan voor onderzoek en daar vond ik allerlei prachtige tandheelkundige producten. Terug in Nederland heb ik een tandarts gezocht die met me wilde samenwerken en zo kwam dat instituut er. In zulke situaties ben ik niet te stoppen. Dan ben ik een pitbull.'

DRIVE AGAINST MALARIA

'In 1999 ging ik voor het televisieprogramma De Heilige Koe naar Afrika. Daar heb ik de Engelsman David Robertson ontmoet. Ik maakte een documentaire over hem en zijn malariaproject en raakte daar zo bij betrokken dat ik hem voorstelde om een Nederlandse tak van Drive Against Malaria op te zetten. Ook dat is klein begonnen en uitgegroeid. Zo gaat het bij mij altijd. Ik zie overal potentie. Door mijn enthousiasme kan ik mensen mobiliseren en aanzetten tot actie. Zo heb ik fondsen losgekregen van grote multinationals zoals Exxon Mobile, GlaxoSmithKline en - nog steeds een van de belangrijkste donateurs van Drive Against Malaria - Land Rover Nederland. Als je iets echt wilt, ergens in gelooft en je blijft positief en vasthoudend, dan kun je bereiken wat je wilt. Met mijn ziekte wist ik ook: ik moet hier doorheen en ik kan hier doorheen. Dat is wel het zwaarste gevecht dat ik ooit heb moeten leveren. Toen de diagnose werd gesteld, verloor ik mijn interesse in reizen, boeken en muziek - dingen waar ik anders gek op ben. Totdat mijn oncoloog zei: 'Wat zou je heel graag willen?' Ik zei: 'Afrika'. 'Dan gaan we dat doen', zei hij. Ik verklaarde hem voor gek, want hoe zou ik met twee tumoren in Afrika kunnen functioneren? Hij had zelf in Afrika als arts gewerkt, begreep mijn passie en wist wat voor positieve uitwerking dit continent op een mens kan hebben. Ik kwam mijn lethargie te boven en ging meteen weer plannen maken.'

MALARIA

'Ik heb gereisd in Afghanistan, Pakistan, Saoedi-Arabië, Zuid-Amerika, Azië en overal armoede gezien. In Afrika werd ik geconfronteerd met situaties die ik nog nooit in die andere landen had gezien: extreem ellendig. Vrouwen en kinderen die voor mijn ogen stierven. Maar ook een inspirerende vrolijkheid, energie en gastvrijheid. Afrika is het rijkste continent ter wereld, maar juist vanwege die rijkdom zijn er zoveel oorlogen. Dat veroorzaakt de ellende. Ik heb een droombeeld: ik wou dat dit land van mij was, dan had iedereen toegang tot gezondheidszorg. Het is een misvatting dat er honger in Afrika zou zijn. Er is een schrijnend tekort aan gezondheidszorg. Overal

waar je komt is malaria. Ik kom in gezinnen waar ze wel zeven kinderen aan malaria hebben verloren. Je kunt ze niet helpen door ze afhankelijk te maken, wel als je ze in een onafhankelijke positie plaatst. Dat doen we met muskietennetten en medicatie, maar vooral door educatie. Ze weten bijvoorbeeld niet dat malaria alleen van de ene besmette mens naar een ander kan worden overgebracht en alleen tussen negen en vier uur 's nachts. Dus als ze altijd onder een muskietennet slapen, kunnen ze geen malaria krijgen. Dat is essentiële informatie waarmee we uiteindelijk hele gebieden malariavrij kunnen krijgen. En dat is nodig als je bedenkt dat er iedere dag tussen de drie- en vierduizend kinderen onder de vijf jaar sterven aan malaria.'

ERBARMELIJKE OMSTANDIGHEDEN

'Ik ben nooit getrouwd en heb geen kinderen. Ik houd van mijn vrijheid en onafhankelijkheid. Ik moet mij kunnen losrukken. Ook al heb ik een relatie, dan nog kan ik vijf weken in mijn eentje naar de Amazone vertrekken als ik dat wil. Mijn laatste relatie dateert alweer uit 2002, maar wat wil je met het leven dat ik leid. Ik heb nu een heel goede vriend, een arts in Berlijn. Ik zou het liefst met hem samen zijn, maar ik wil hem niet uit dat ziekenhuis weghalen en hij wil mij niet weghouden uit Afrika. David Robertson is mijn drijfveer. Hij brengt mij in afgelegen gebieden waar ik het in mijn eentje niet zou redden. Samen weten we de meest vreselijke situaties te overwinnen. Erbarmelijke omstandigheden, zoals veertig tot vijftig graden hitte, gevangenschap, bedreiging, landmijnen, oorlog, verdwalen, corruptie en tegenslag. We slepen elkaar erdoorheen. Het verbaast hem ook hoe lang ik in die shit kan zitten. Ik vraag mezelf wel eens af hoe ik dat volhoud, maar nooit te lang. Ik kan me daarom ook vreselijk ergeren aan mensen die mijn werk als een avontuur zien en zeggen: 'Dat zou ik ook wel willen.' Nou, doe dat dan! Het is geen romantisch meisjesboek. Er is een keer iemand met ons meegegaan naar Zimbabwe. Geen doetje, een stoere bergbeklimmer. Hij klaagde alleen maar over de onzekerheid, de hitte, het gevaar, het gebrek aan van alles en de ellende die hij moest aanzien. Hij kon er niet meer tegen en is eerder teruggegaan. Nog steeds loopt hij getraumatiseerd rond. Dat is drie jaar geleden en hij mailt me dat hij nog regelmatig huilend wakker wordt. Dat David en ik het aan kunnen betekent dat we waarschijnlijk een looiën huid en een looiën ziel hebben. Maar ik zie dat er iets aan die situatie kan worden veranderd. En daar krijg ik zo ontzettend veel energie van!'

Drive Against Malaria

In oktober verschijnt het boek 'Niemand weet waar ik ben' waarin Julia Samuel haar belevenissen in Afrika heeft opgetekend. Een deel van de opbrengst van de verkoop gaat naar de Stichting Drive Against Malaria. Voor meer informatie: www.driveagainstmalaria.nl